Kirjallinen kysymys KK 410/2017 vp

Hannakaisa Heikkinen kesk ym.

Kirjallinen kysymys ansiotyön käsitteen selventämisestä vanhempainrahan yhteydessä

Eduskunnan puhemiehelle

Kelan tuoreen ohjeistuksen mukaan omaishoito on määritelty ansiotyöksi. Tämä on tarkoittanut uusimpien päätösten kohdalla sitä, että esimerkiksi vammaisen lapsen omaishoitajana toimiva vanhempi ei voi saada ansiotuloon perustuvaa äitiys- tai isyysrahaa, ellei hän lopeta omaishoidon tukea.

Tätä on Kelan taholta perusteltu asiakkaiden yhdenvertaisella kohtelulla.

Tavallisesti vanhempainpäivärahan suuruus perustuu verotuksessa todettuihin työtuloihin. Mikäli päivärahaa saadessaan tekee ansiotyötä, putoaa päiväraha minimitasolle, joka on 23,73 euroa päivässä. Laki ei kuitenkaan määrittele tarkemmin ansiotyön käsitettä, mikä on mahdollistanut omaishoidon tuen tulkitsemisen ansiotyötuloksi.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan asia on nähty Kelassakin ongelmana, mutta korvaavaa ohjeistusta ei ole annettu eikä aiempia päätöksiä omaishoidon tulkitsemisesta ansiotyöksi ole peruttu.

Ansiotyötä ja vanhempainpäivärahaa koskeva lainsäädäntö ei nykyisellään huomioi työtilanteiden eroa, vaan lyhytaikaisestakin pienen korvauksen työkeikasta seuraa aina minimipäiväraha. Tilanne on sama myös kunnallisten luottamushenkilöpalkkioiden kohdalla, sillä kokouksesta saatava palkkio pudottaa vanhempainpäivärahan minimitasolle. Luottamustoimen osalta tulkinnan nurinkurisuutta lisää se, ettei luottamustoimen palkkio kerrytä eläkettä eikä sosiaaliturvaa.

Sairasvakuutuslain 11 luvun 8 §:n mukaan äitiys- ja vanhempainraha maksetaan äidille vähimmäisrahan suuruisena, jos äiti on samanaikaisesti ansiotyössä tai omassa työssä lukuun ottamatta omassa kotitaloudessa suoritettavaa työtä tai opiskelee päätoimisesti ja saa opintotukilain mukaista opintorahaa. Vastaavasti menetellään isälle maksettavan vanhempainrahan osalta.

Omaishoitoa on tulkinnan mukaan pidetty ansiotyönä, sillä siitä maksetaan veronalaista tuloa ja sen perusteella kertyy eläkettä. Omaishoidon palkkio otetaan myös työtulona huomioon vanhempainpäivärahan määrää laskettaessa, jos vanhempi ei jatka omaishoitajan työtä vanhempainpäivärahakaudella.

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 410/2017 vp

Omaishoitajat ovat monella tapaa vaikeassa asemassa, myös taloudellisesti. Kelan tulkinta omaishoidon tuen katsomisesta ansiotuloksi ei ole perheiden tilanteesta tai kokonaistarpeesta lähtevä, eikä tulkinta vastaa lainsäätäjän tarkoitusta. Omaishoidon tuen tulee parantaa perheen taloutta eikä heikentää sitä. Perheitä ei myöskään pitäisi asettaa valitsemaan omaishoidon tuen ja etuuksien välillä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> *Onko ansiotyön käsite mahdollista määritellä siten, ettei omaishoitoa lasketa ansiotyöksi omaishoidon jatkuessa vanhempainrahakaudella?*

Helsingissä 5.10.2017

Hannakaisa Heikkinen kesk
Niilo Keränen kesk
Pekka Puska kesk
Martti Talja kesk
Ulla Parviainen kesk